

بزرگترین کاخ ایران زمین

نظامی) ۱۴- کاخ فریده دیبا (در اختیار نهاد) ۱۵ و ۱۶- کاخهای قدیم و جدید ولیعهد رضا پهلوی (موزه بهزاد و دفینه) ۱۷- کاخ فرحناز و علیرضا فرزندان محمدرضا شاه (موزه خط و کتابت میرعماد) ۱۸- کاخ لیلا (موزه آبکار)

حاج آقا رضا رفیع در خاطرات خود می نویسد: "من سعدآباد را از ابوالفتح سردار اعظم- پسر بانو عظمی خواهر ظلل السلطان به مبلغ چهارصد هزار تومان با مهر حاج آقا نورا... و کلباسی برای رضاخان سردار سپه خریداری کردم. سعدآباد که من آن موقع خریداری کردم به این بزرگی نبود و وسعت آن هشت هزار متر کنار رودخانه با عمارت حالیه ملکه مادر بود. البته بعد از خریداری سعدآباد از سردار اعظم، تپه علی خان والی را از پدر سرتیپ والی به مبلغ هفت هزار تومان خریداری کردم و این تپه همان تپه‌ای است که کاخ شهوند را رضاخان روی آن بنا کرد و مادر شاهپور عبدالرضا (عصمت دولتشاهی) در آن سکونت داشت.

در زمان پهلوی اول، سراسر باغ سعدآباد از رودخانه دربند مشروب می‌شد. رضاشاه آب رودخانه دربند را خریداری کرد و به آبیاری این باغ اختصاص داد ولی پهلوی دوم دوازده ساعت از آب رودخانه را به رعایا بخشید و چون آب این رودخانه برای آبیاری سعدآباد کافی نبود از دوازده رشته قنات های قدیمی و جدیدالاحداث استفاده شد.

سعدآباد از شمال با کوههای البرز، از مشرق با گلابدره، از مغرب با ولنجک و از جنوب با تجریش همسایگی دارد. این مجموعه تاریخی در زمان قاجار، محل استقرار و سکونت نایستانی شاهان این سلسله بوده است. پس از کودتای ۱۲۹۹، در وسعتی تازه و الحاق باغهای مختلف به اقامتگاه نایستانی رضاخان اختصاص یافت، کاخ و کوشک هایی به مناسبت و ضرورت‌های گوناگون در جای این پهنه بر تافته از درختان کهن و سپیدار و سرو، به فاصله‌ای از بازمانده بناهای قاجار سر برآورد که طی سالیان به ۱۴ کاخ کوچک و بزرگ، هر کدام به سبک و شیوه‌ای ویژه در معماری رسید.

کاخ های سعدآباد

۱- کاخ احمدشاهی (در اختیار بسیج خواهران) ۲- کاخ شهوند (کاخ موزه سبز کنونی) ۳- کاخ سفید (کاخ موزه ملت) ۴- کاخ اختصاصی (موزه تاریخ طبیعی سابق در حال حاضر در اختیار نهاد ریاست جمهوری) ۵- کاخ اسود (سیاه) موزه هنرهای زیبای کنونی ۶- کاخ شمس (موزه مردم شناسی) ۷- کاخ اشرف (موزه ظروف سابق) ۸- کاخ غلامرضا (ساختمان تبصره ۳۶) ۹- کاخ ملکه مادر (ساختمان جمهوری) ۱۰- کاخ احمدرضا (در اختیار نهاد) ۱۱- ساختمان عبدالرضا (امور اداری سعدآباد) ۱۲- کاخ بهمن پهلوی پسر غلامرضا (مرکز آموزش) ۱۳- کاخ شهرام پسر اشرف (موزه